

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

КАФЕДРА ОФТАЛЬМОЛОГІЇ

ГРАФІК УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ НА 2021-2023 РОКИ

Тривалість навчання – 23 місяця (3432 уч.год.)

Заняття на кафедрі - 11 місяців (1716 уч.год.)

На базі стажування - 11 місяців (1716 уч.год.)

Роки навчання	Місяці											
	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7
2021 -2022 рік	Б	К	К	К	К	К	К	Б	Б	Б	Б	В
2022-2023 рік	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	К	К	В

Примітка: Б – стажування на базі,
К – навчання на кафедрі та суміжних кафедрах,
В – відпустка.

ПЕРІОДИ НАВЧАННЯ ІНТЕРНІВ НА 2021-2023 РОКИ

На базі стажування – 11 місяців (1716 годин) з 1.08.2021 по 31.08.2021 та з 1.03.2022 по 31.01.2023

На кафедрі: 1 цикл – 6 місяців (936 годин) з 1.09.2021 по 28.02.2022

11 цикл – 5 місяців (780 годин) з 1.02.2023 по 30.06.2023

відпустка – липень 2022.

Завідувач кафедрою офтальмології, д.м.н. професор

/Д.Г. Жабосєдов

Відповідальна за підготовку інтернів, к.м.н., доцент,

Л.Д. Скрипниченко

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 імені О.О.БОГОМОЛЦЯ

РОБОЧИЙ УЧБОВИЙ ПЛАН кафедри ОФТАЛЬМОЛОГІЇ
по роботі з інтернами у 2021-2022 н.р. (1 рік навчання) (6 місяців, 936 годин)

Код	Назва розділу	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Семінари	Контроль знань	Підготовка та проведення науково-практичних конференцій
1.	Організація офтальмологічної служби на Україні	2	2	-	-	-	-
2.	Розвиток, нормальна анатомія та гістологія органа зору	36	-	24	6	6	-
3.	Фізіологія органа зору. Методи дослідження зорових функцій.	48	4	38	6	-	-
4.	Рефракція та акомодация.	60	4	48	6	-	2
5.	Клінічні методи дослідження.	96	4	80	6	6	-
6.	Захворювання допоміжних органів ока та орбіти.	32	4	18	4	6	-
7.	Захворювання рогівки та склери.	46	4	30	4	6	2
8.	Захворювання судинної оболонки.	50	2	34	6	6	2
9.	Захворювання сітківки та скловидного тіла.	52	4	34	6	6	2
10.	Захворювання кришталика	46	4	28	6	6	2
11.	Нейроофтальмологія	36	2	22	4	6	2
12.	Глаукома.	60	4	42	6	6	2
13.	Пошкодження органа зору	38	2	24	4	6	2
14.	Косоокість.	30	2	16	4	6	2
15.	Методи лікування в офтальмології.	10	-	10	-	-	-
16.	Офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму, синдроми.	12	-	10	-	-	2
17.	Охорона зору дітей та підлітків.	4	-	4	-	-	-
18.	Лікарсько-трудова експертиза при захворюваннях та пошкодженнях органа зору.	4	-	4	-	-	-
	АТЕСТАЦІЯ	6	-	-	-	6	-
	ВСЬОГО ГОДИН	668	42	466	68	72	20

Завідувач кафедрою офтальмології, д.м.н. професор

/Д.Г. Жабосдов

Відповідальна за підготовку інтернів, к.м.н., доцент,

Л.Д. Скрипниченко

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

Кафедра ОФТАЛЬМОЛОГІЇ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ І ЦИКЛУ НАВЧАННЯ (2021-2022 н.р.)

№ з/п	Код курсу, розділу	Назва теми	Кільк. годин
1.	1.1-1.6	Організація офтальмологічної служби на Україні. Питання етики та деонтології в професійній діяльності лікаря-офтальмолога.	2
2.	3.1-3.2	Фізіологія органа зору. Методи дослідження зорових функцій.	4
3.	4.1-4.3	Клінічна рефракція ока. Види, методи дослідження.	2
4.	4.4	Динамічна рефракція та акомодация	2
5.	5.2-5.5	Гоніоскопія, ехобіометрія, діафаноскопія	2
6.	5.6	Методи дослідження очного тиску та гідродинаміки ока	2
7.	6.1,6.3	Захворювання повік, кон'юнктиви	2
8.	6.5, 5.9 6.7-6.8	Захворювання сльозових органів, захворювання орбіти	2
9.	7.1-7.2	Захворювання рогової оболонки та склери, симптоматика	2
10.	7.2	Консервативне та хірургічне лікування захворювань рогівки	2
11.	8.1	Запальні захворювання судинного тракту ока, етіологія, патогенез, класифікація, загальна симптоматика	2
12.	5.3, 9.1-9.6	Захворювання сітківки, симптоматика, діагностика, відшарування сітківки, діагностика, лікування	2
13.	9.2,9.5	Дистрофічні захворювання сітківки, класифікація, патогенез, діагностика, лікування, гострі порушення кровообігу в судинах сітківки, діагностика, лікування	2
14.	10.2-10.4	Катаракта, патогенез, діагностика, клініка, лікування Методи корекції афакії. Інтраокулярна корекція.	2
15.	10.5	Захворювання зорового нерва. Застійний диск зорового нерва, діагностика	2
16.	11.1-11.5	Клініка глаукоми. Класифікація первинної глаукоми. Діагностика первинної глаукоми.	2
17.	12.2-12.7	Методи та загальні принципи гіпотензивної терапії. Хірургічне лікування первинної глаукоми	2
18.	12.9-12.10	Вторинна глаукома, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Гострий приступ глаукоми. Клініка, діагностика, лікування.	2
19.	13.2.1 13.2.2 13.3-13.4	Контузії очного яблука, опіки, проникаючі поранення, діагностика, лікування. Рентгендіагностика сторонніх тіл ока.	2
20.	14.3-14.6	Співдружна косоокість, патогенез, діагностика Лікування співдружньої косоокості. Паралітична косоокість, діагностика	2
		ВСЬОГО ГОДИН	42

Завідувач кафедрою офтальмології, д.м.н. професор

/Д.Г. Жабосєдов

Відповідальна за підготовку інтернів, к.м.н., доцент,

/Л.Д. Скрипниченко

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

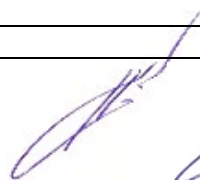
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

Кафедра ОФТАЛЬМОЛОГІЇ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРІВ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ І ЦИКЛУ НАВЧАННЯ (2021-2022 н.р.)

№ з/п	Код курсу, розділу	Назва теми	Кількість годин	
1.	2.1	Розвиток, нормальна анатомія та гістологія органа зору	6	
2.	3.1	Фізіологія органа зору	6	
3.	4.1	Клінічна рефракція ока та її розвиток	4	
4.	4.4	Методи корекції аметропій	2	
5.	5.2	Методи дослідження органа зору. Гоніоскопія	6	
6.	6.5	Захворювання слъзових органів та слъзовивідних шляхів	2	
7.	6.7	Захворювання орбіти	2	
8.	7.3	Захворювання рогової оболонки	4	
9.	8.1	Запальні захворювання судинного тракту ока, етіологія, патогенез, класифікація, загальна симптоматика	6	
10.	9.2	Дистрофії сітківки	4	
11.	9.7	Діабетична ретинопатія	2	
12.	10.2-10.3	Катаракти уроджені та набуті, їх патогенез, діагностика, клініка, принципи лікування	6	
13.	11.1	Запальні захворювання зорового нерва	2	
14.	11.4	Застійний диск зорового нерва	2	
15.	12.1-12.3	Основні типи глаукоми та гіпертензій ока. Класифікація первинної глаукоми	4	
16.	12.10	Лікування гострого приступу глаукоми	2	
17.	13.1	Пошкодження орбіти та додатків ока	2	
18.	13.2	Пошкодження очного яблука	2	
19.	14.3-14.5	Співдружнн косоокість	4	
		ВСЬОГО ГОДИН	68	
№	Код	Назва розділу	Контроль знань	Науково-практ. конфер.
1.	2.	Розвиток, нормальна анатомія та гістологія органа зору	6	-
2.	4.	Рефракція та акомодация	-	2
3.	5.	Клінічні методи дослідження	6	-
4.	6.	Захворювання допоміжних органів ока та орбіти	6	-
5.	7.	Захворювання рогівки та склери	6	2
6.	8.	Захворювання судинної оболонки	6	2
7.	9.	Захворювання сітківки та скловидного тіла	6	2
8.	10.	Захворювання кришталика	6	2
9.	11.	Нейроофтальмологія	6	2
10.	12.	Глаукома	6	2
11.	13.	Пошкодження органа зору	6	2
12.	14.	Косоокість	6	2
13.	16.	Офтальмологічні симптоми при загальних хворобах організму, синдроми	-	2
		АТЕСТАЦІЯ	6	
		ВСЬОГО ГОДИН	72	20

*Завідувач кафедрою офтальмології, д.м.н. професор
Відповідальна за підготовку інтернів, к.м.н., доцент,*

*/Д.Г. Жабоєдов
Л.Д. Скрипниченко*

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

Кафедра ОФТАЛЬМОЛОГІЇ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ І ЦИКЛУ НАВЧАННЯ (2021-2022 н.р.)

№ з/п	Код курсу, розділу	Назва теми	Кількість годин
1.	2.1	Філо- та онтогенез органа зору	4
2.	2.3	Очне яблуко та його будова	10
3.	2.4	Допоміжний та захисний апарати ока	10
4.	3.1	Фізіологія органа зору	8
5.	3.2.1	Дослідження центрального зору	6
6.	3.2.2	Дослідження периферичного зору	6
7.	3.2.3	Дослідження кольоросприйняття	4
8.	3.2.4	Дослідження світлосприйняття	4
9.	3.2.5	Бінокулярний зір. Дослідження бінокулярного зору.	4
10.	4.2	Клінічна рефракція ока та її розвиток	4
11.	4.2	Геометрична оптика.	4
12.	4.3	Методи дослідження рефракції.	12
13.	4.4	Динамічна рефракція та акомодация. Методи дослідження.	8
14.	4.5	Правила та методи корекції аметропій	12
15.	4.6	Міопія. Лікування, профілактика, диспансерний нагляд.	8
16.	5.1	Біомікроскопія	28
17.	5.2	Гоніоскопія.	4
18.	5.3	Офтальмоскопія.	26
19.	5.4	Діафаноскопія.	2
20.	5.5	Ультразвукове дослідження.	6
21.	5.6	Методи дослідження очного тиску та гідродинаміки ока.	12
22.	5.7	Рентгенологічні методи діагностики.	8
23.	6.1	Патологія повік.	4
24.	6.2	Пухлини повік.	2
25.	6.3-6.4	Захворювання кон'юнктиви	4
26.	6.5-6.6 5.9	Захворювання слезових органів та слезовивідних шляхів.	4
27.	6.7	Захворювання орбіти	2
28.	6.8	Пухлини орбіти	2
29.	7.1	Захворювання склери.	2
30.	7.2	Захворювання рогової оболонки, симптоматика.	2
31.	7.2.1	Кератити екзогенні, ендогенні.	4
32.	7.2.1	Повзуча виразка рогової оболонки, невідкладна допомога	2
33.	7.2.1	Герпетичні кератити.	4
34.	7.2.1	Туберкульозно-алергічний та гематогенний туберкульозний кератити.	2
35.	7.2.1	Паренхіматозний кератит.	2
36.	7.2.1	Нейропаралітичний кератит.	2
37.	7.2.2	Дистрофії рогової оболонки. Епітеліально-ендотеліальна дистрофія рогової оболонки. Кератомаліяція.	4
38.	7.2.2	Аномалії розмірів та форми рогової оболонки. Кератоконус, клініка, діагностика, лікування.	2
39.	7.2.2.	Наслідки захворювань рогової оболонки. Принципи хірургічного лікування.	4
40.	8.1	Передній увеїт (ірит, іридоцикліт). Клініка, діагностика, лікування, невідкладна допомога.	4

№ з/п	Код курсу, розділу	Назва теми	Кількість годин
41.	8.1	Ускладнення іридоциклітів.	4
42.	8.1	Задній увеїт (хоріоїдит), периферичний увеїт.	4
43.	8.1.	Особливості клінічного перебігу увеїтів у дітей.	4
44.	8.2	Синдром Фукса.	4
45.	8.2	Есенціальна мезодермальна дистрофія райдужної оболонки.	2
46.	8.2	Синдром глаукомоциклітичних кризів, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	4
47.	8.2.	Псевдоексфолиативний синдром, патогенез, клініка, лікування.	4
48.	8.3.	Пухлини увеального тракту.	4
49.	9.1	Запальні процеси в сітківці (хвороба Ілса, центральний серозний хоріоретиніт, юстпапілярний хоріоретиніт Іенсена, проліферуючий ретиніт).	4
50.	9.2.	Склеротичні дистрофії жовтої плями.	4
51.	9.2	Сімейні наслідовані дистрофії жовтої плями.	2
52.	9.2.	Тапеторетинальні дистрофії, пігментна дистрофія.	4
53.	9.4.	Патогенез, діагностика, лікування та профілактика відшарування сітківки.	6
54.	9.5.	Гостра непроходимість центральної артерії сітківки. Гостра непроходимість центральної вени сітківки.	4
55.	9.6.	Захворювання скловидного тіла (деструкція, гемофтальм, відшарування, колапс та ін.). Методи лікування захворювань скловидного тіла.	6
56.	9.7.	Діабетична ретинопатія.	4
57.	10.1	Вроджені аномалії форми та положення кришталика	4
58.	10.2	Катаракти урожені та набуті. Клініка, діагностика.	6
59.	10.3.	Загальні принципи оперативної техніки в хірургії катаракт, операційні та післяопераційні ускладнення.	6
60.	10.4.	Видалення катаракт у дитячому та підлітковому віках.	2
61.	10.5.	Методи корекції після екстракції катаракти.	6
62.	10.6.	Набухаюча катаракта, етіологія, патогенез, клініка, диференційний діагноз, лікування.	4
63.	11.1.	Запальні захворювання зорового нерва. Ретробульбарні неврити.	4
64.	11.1	Оптико-хізмальний арахноїдит.	4
65.	11.2.	Ішемічна оптикопатія.	4
66.	11.4.	Застійний диск зорового нерва.	2
67.	11.5.	Атрофії зорового нерва	6
68.	11.6	Пухлини сітківки та зорового нерва.	2
69.	12.1-12.3.	Класифікація первинної глаукоми. Етіологія та патогенез первинної глаукоми.	6
70.	12.2	Клініка глаукоми.	6
71.	12.4	Діагностика первинної глаукоми. Спеціальні методи дослідження хворих глаукомою.	8
72.	12.6.	Консервативне лікування первинної глаукоми	8
73.	12.7.	Хірургічне лікування первинної глаукоми.	8
74.	12.8.	Активне виявлення та рання діагностика глаукоми. Диспансерний нагляд хворих глаукомою.	2
75.	12.10	Гострий приступ глаукоми. Лікування гострого приступу глаукоми.	2
76.	12.11.	Вроджена та підліткова глаукома. Глаукома дитячого віку.	2
77.	13.1.	Пошкодження орбіти.	4
78.	13.1.	Пошкодження додатків ока, хірургічна обробка ран	6
79.	13.2.	Непроникаючі поранення очного яблука. Лікування.	8
80.	13.3.	Проникаючі поранення очного яблука. Лікування.	8
81.	13.4	Опіки ока. Невідкладна допомога.	6
82.	14.2.	Гетерофорія.	4
83.	14.3.	Співдружнє косоокість, діагностика, лікування.	6
84.	14.6.	Паралітична косоокість.	4

№ з/п	Код курсу, розділу	Назва теми	Кількість годин
85.	14.7.	Ністагм, етіологія, діагностика, принципи лікування.	2
86.	15.1.	Медикаментозна терапія в офтальмології.	2
87.	15.1	Антибіотики та сульфаніламідні препарати.	2
88.	15.1	Підкон'юнктивальні ін'єкції	2
89.	15.1.	Ретробульбарні та парабульбарні ін'єкції.	2
90.	15.2.	Фізичні методи лікування очних захворювань.	2
91.	16.2.	Зміни в сітківці та зоровому нерві при гіпертонічній хворобі та атеросклерозі, захворюваннях нирок та токсикозах вагітності, при хворобах крові.	2
92.	16.3.	Зміни органа зору при інфекційних хворобах.	2
93.	16.4.	Зміни органа зору при запальних та судинних захворюваннях головного мозку.	2
94.	16.5	Зміни органа зору при деяких синдромах (хвороба Такаясу, синдром Гренблада-Страндберга, нейрофіброматоз Реклінгаузена, хвороби Бера, Фогта-Каянаги-Харада та ін.)	2
95.	16.5.	Синдроми, що включають зміни з боку судинного тракту ока (хвороба Бехчета, Бехтерева-Штрюмпеля -Марі, синдром Стілла, хвороба Беньє-Бека-Шаумана)	2
96.	17.1-17.2	Захворювання дітей, при яких діти підлягають диспансерному нагляду. Основи профілактики, діагностики та лікування цих захворювань.	4
97.	18.1-18.2	Лікарсько-трудова експертиза при захворюваннях та пошкодженнях органа зору	4
		ВСЬОГО ГОДИН	466

Завідувач кафедрою офтальмології, д.м.н. професор

/Д.Г. Жабосдов

Відповідальна за підготовку інтернів, к.м.н., доцент,

Л.Д. Скрипниченко

ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аветисов Э.С. *Близорукость* - М., Медицина, 2002 – 288 с.
2. Азнабаев Б.М. *Ультразвуковая хирургия катаракты – факоэмульсификация*, - М.,- 2005 – 180 с.
3. Азнабаев Б.М., Мухамадеев Т., Дибаяев Т.И. *Оптическая когерентная томография глаза* – М., Август Бор – 2015 – 248 с.
4. Азнабаев М.Т., Бабушкин А.Э., Мальханов В.Б. *Редкие случаи в клинической офтальмологии* – Уфа, -2001 – 178 с.
5. Алпатов С.А., Щуко А.Г., Малышев В.В. *Идиопатические макулярные разрывы* – Новосибирск, Наука - 2002 – 109 с.
6. *Анестезия в офтальмологии*. Под ред. Тахчиди Х.П. – М. – 2007 – 552 с.
7. Балашевич Л.И., Измайлов А.С., Сомов Е.Е. *Глазные проявления диабета*. – Спб – 382 с.
8. Бакбардин Ю.В., Бакбардина Л.М., Бакбардина И.И. *Глаукома* – Киев – 2006 – 341 с.
9. Бойко Э.В., Сосновский С.В. *Антиангиогенезная терапия в офтальмологии* – Спб – 2013 – 292 с.
10. Большунов А.В. *Вопросы лазерной офтальмологии* – М., Апрель – 2013 – 245 с.
11. Бржеский В.В., Егорова Г.Б., Егоров Е.А. *Синдром «сухого глаза» и заболевания глазной поверхности. Клиника, диагностика, лечение*–2016–464 с.
12. Бровкина А.Ф. *Офтальмоонкология* – М. – 2002 – 330 с.
13. Бойнинген Е. *Атлас гониобиомикроскопии*, М., Медицина, 1965
14. Веселовская З.Ф. *Катаракта* – Киев – 2002 – 204 с.
15. *Витреоретинальная хирургия*. Под редакцией Абдшиха Бхавсара–М. -2013-458 с.
16. Вит В.В. *Строение зрительной системы человека*. – Учебное пособие.- Одесса – 2010 – 540 с.
17. Волков В.В. *Глаукома при псевдонормальном давлении* - Медицина, М., - 2001-356 с.
18. Волков В.В. *Глаукома открытоугольная* – Спб.- 2008 – 352 с.
19. Вэндер Дж., Голт Д. *Секреты офтальмологии*, - М., - 2005, - 560 с.
20. Вэндер Дж., Хоу А. *Сетчатка* – 2009 – 352 с.
21. Густов А.В., Сигрианский К.И., Столярова Ж.П. *Практическая нейро-офтальмология*, - Н.Н., - 2000 -, 260 с.
22. Гундорова Р.А. *Травмы глаза* - Медицина, М., 2014 – 560 с.
23. Дакер Дж.С., Вэхид Н.К. *Оптическая когерентная томография сетчатки*. – 2015 – 278 с.
24. Даниличев В.Ф. *Современная офтальмология* - С.-Птб. – 2000 – 546 с.
25. Егоров Е.А. *Рациональная фармакотерапия в офтальмологии* М. - 2004 – 723 с.

26. Егоров Е.А., Ставицкая Т.В., Тутаева Т.С. *Офтальмологические проявления общих заболеваний*- М. -2006
27. Жабоедов Г.Д., Киреев В.В. *Офтальмология. Практикум.*- К., Медицина - 2013 - 279 с.
28. Жукова С.И., Щуко А.Г., Малышев В.В. *Пигментная абитрофия сетчатки* – 2010- 112 с.
29. Захаров В.Д. *Витреоретинальная хирургия.* – М. – 2003 – 323 с.
30. Кански Джек *Клиническая офтальмология.* – М. -2006 – 733 с.
31. Кашников В.В. *Контузионная травма глаза* – М. – 2007 – 192 с.
32. Кацнельсон Л.А. *Клинический атлас патологии глазного дна* - М., Медицина - 2005 – 145 с.
33. *Клиническая офтальмология.* Под ред. Комаровских Е.Н. - Медицина, 2007. — 174 с.
34. Краснов М.Л. *Элементы анатомии в клинической практике офтальмолога* - М.,Медгиз – 1962 – 115 с.
35. Крачмер Дж., Пэлэй Д. *Роговица. Атлас* – 2007 – 384 с.
36. Крейсиг И. *Минимальная хирургия отслойки сетчатки.* В 2 томах. – М. -2005 – 289 с.
37. Куроедов А.В., Городничий В.В. *Компьютерная ретиномография (HRT): диагностика, динамика, достоверность.* - М. – 2007 – 236 с.
38. Курышева Н.И. *Глаукомная оптическая нейропатия* – 2006 – 136 с.
39. Лихванцева В.Г., Анурова О.А. *Опухоли век: клиника, диагностика, лечение* – 2007 – 448 с.
40. Лумброссо Бруно, Рисполи Марко *ОКТ (сетчатка, сосудистая оболочка, глаукома). Практическое руководство.* – М. – 2016 – 208 с.
41. Морозов В.И. Яковлев А.А. *Фармакотерапия глазных болезней*- М., Медицина - 2007 – 336 с.
42. Морозов В.И. Яковлев А.А. *Заболевания зрительного пути: Клиника. Диагностика. Лечение.* – 2010 – 680 с.
43. Нероев В.В., Тарутта Е.П. *Избранные лекции по детской офтальмологии* – М. – 2009 - 38с.
44. Никифоров А.С., Гусева М.Р. *Нейроофтальмология* - М. – 2008 – 618 с.
45. *Окулопластика.* Под ред. Лонга Дж. – 2016- 212 с.
46. Олвэрд Уоллес, Логмуа Рейд *Атлас по гониоскопии* – М. – 120 с.
47. *Офтальмология* . Под ред. Сидоренко Е.И. – М. 2006 – 460 с.
48. Панова И.Е., Дроздова Е.А. *Увеиты* – М. – 2014 – 144 с.
49. Пасечникова Н.В. *Лазерное лечение при патологии глазного дна* – Киев – 2007 – 284 с.
50. Розенблюм Ю.З *Оптометрия,* М., Медицина, 1991

51. Пучковская Н.А., Якименко С.А., Непомящая В.М. *Ожоги глаз.* – Киев – 2001-272 с.
52. Ри Дуглас *Глаукома* – М. – 2010 – 472 с.
53. Розенблюм Ю.З *Оптометрия*, М., Медицина, 1991 – 195 с.
54. Рыков С.А., Лемзяков Г.Г., Бакбардина Л.М. *Заболевания роговицы* – Киев – 2009 – 243 с.
55. Сергиенко Н.М. *Офтальмологическая оптика*", Киев – 2015
56. Серебряков В.А., Бойко Э.В. *Когерентная томография в диагностике офтальмологических заболеваний* – Спб. -2013 -36 с.
57. Сосин И.Н., Буявых А.Г. *Физическая терапия глазных болезней*, Симферополь, Таврия, 1998
58. Тахчиди Х.П., Егорова Э.В., Толчинская А.И. *Интраокулярная коррекция в хирургии осложненных катаракт* – 2007 – 176 с.
59. Тейнер Д., Хойт К. *Детская офтальмология* – М. – 2002 – 247 с.
60. Хайман Хайнрих *Атлас по ангиографии глазного дна* – М. 2008
61. Хаппе В. *Офтальмология.*, М., - 2004- 300с.
62. Херш П.С., Загельбаум Б.М., Кремерс С.Л. *Офтальмохирургия*–2016 -400 с.
63. Чарльз Стив, Кальсада Хорхе *Микрохирургия стекловидного тела и сетчатки* – М. – 2012 – 394 с.
64. Чоплин Нил, Ланди Диана *Глаукома. Иллюстрированное руководство* – 2011-372 с.
65. Шульпина Н.Б. *Биомикроскопия глаза* - М., Медицина,- 1974 – 102 с.
66. Элмерс Дж.П. *Офтальмология. Руководство. Оказание амбулаторной и неотложной помощи, диагностика и лечение глазных болезней.*- 2012 – 544 с.
67. Ющук Н.Д., Венгеров Ю.Я. *Поражение органа зрения при инфекционных заболеваниях* – 2006 – 176 с.